

Раєвська Я.М.

ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

Герасимчук А.В.

ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

СИСТЕМА ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ З МАРКЕТИНГУ

Стаття присвячена проблемі психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу. Адже саме під час професійної підготовки у студента вищого навчального закладу може змінитися ставлення до процесу оволодіння професією, а саме – значно знижується впевненість у правильності вибору професії, що є наслідком однієї з психологічних криз, характерних для певного етапу професійного розвитку особистості. З'ясовано актуальні психологічні проблеми, рішення яких сприяє забезпеченню ефективності маркетингової освіти. Розглянуто основні стратегії організації психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу. Проаналізовано напрями, методи та технології психологічної роботи на різних етапах професійного становлення. Аналіз основних стратегій психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу, їх професійного самовизначення, напрямів, методів та технологій психологічної роботи на різних етапах професійного становлення дає можливість зосередитися саме на етапі професійної підготовки, уточнення професійного вибору й формування професійної перспективи. З'ясовано, що особливостями психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу у закладах освіти є перетворення процесу діагностики в процес коригування, розвитку, формування стійких навичок. Установлено, що для успішного вирішення завдань психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу до усвідомленого професійного самовизначення потрібно забезпечення зворотного. Психологічний супровід професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу повинен слугувати одній меті – активізувати студента, сформувані у нього прагнення до професійного зростання з урахуванням отриманих знань про себе, свої здібності і перспективи їх розвитку.

Узагальнено, що система психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу, яка покликана сприяти свідомому професійному вибору з урахуванням індивідуально-психологічних характеристик, має важливе значення як для самого студента на сьогоденній день, так і для суспільства загалом в перспективі. Сформувано прогноз, що ефективність психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу суттєво залежить від формування психологічної служби підтримки у навчальному закладі, адже вона має бути невід'ємним компонентом програми навчання, реалістично пов'язаним із професійними знаннями, професійними вимогами та динамічним процесом їх оновлення.

Ключові слова: психологічний супровід, психологічні чинники, професійне становлення, професія, професійний вибір.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день у нашій державі відбуваються складні та важливі зміни в соціальній, економічній, культурній, освітній, військовій та політичній сферах. Ці зміни змушують переглядати та удосконалювати існуючі традиційні форми та методи підготовки молоді до самостійного та свідомого вибору майбутньої професії, а також систему психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу.

Аналіз досліджень. Демократизація та гуманізація загальної середньої і вищої освіти обумовлюють необхідність модернізації існуючих та пошуку нових підходів до психологічного забезпечення процесу усвідомленого вибору молодою людиною професії менеджер з маркетингу та в подальшому психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу. Аналізуючи психолого-педагогічні дослідження, можна констатувати необхідність

вдосконалення системи психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу в контексті особистісного самовизначення.

Мета статті – теоретичний аналіз системи психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу.

Виклад основного матеріалу. Проблема психологічного супроводу була предметом дослідження зарубіжних (R. Baker, W. Layton, A. Sandeen, J. Whiteley, E. Nonan (E. Nonan), M. Рутік (M. Rutyk), M. Скілбек (M. Skilbek), И. Кошго (I. Koshgo), П. Купка (P. Kupka), E. Хартманн (E. Hartmann), Ю. Укке (Y. Ukke) та ін.) та вітчизняних (І. С. Булах, Г. В. Ложкін, В. Г. Панок, Н. І. Пов'якель, Е. О. Помиткін, С. В. Васьковська, Л. В. Власенко, Н. В. Волянчук, Е. Ф. Зеєр, М. Р. Битянова, І. В. Дубровина, Е. І. Рогов, Ю. В. Суховершина, Т. В. Демидова, А. П. Журавель та ін.) учених. Згідно результатів досліджень, у практиці роботи психологічної служби закладів вищої освіти досить часто виникає проблема недостатнього професійного самовизначення та низького рівня мотивації студентів до професійного зростання. Отже виникає необхідність розробки та впровадження адекватних засобів психологічного супроводу цих процесів [1].

В даний час випускники системи вищої професійної освіти під час вибору та планування результатів освіти увагу акцентують не на обсязі засвоєних знань і алгоритми їх відтворення, а на компетенції, на здатності випускника до адаптації в професійному середовищі, готовність творчо вирішувати професійні та життєві проблеми, вміння самостійно здобувати й оновлювати знання, застосовувати їх в ситуаціях, близьких до майбутньої професійної діяльності. Включення студентів у активну діяльність, спрямовану на отримання нових знань в процесі навчально-дослідницької та наукової роботи, використання джерел наукової інформації дає можливість проводити викладення теоретичних знань у вигляді презентацій – публічних уявлень, що сприяють розвитку не тільки інтелектуальної, а й емоційно-ціннісної та вольової сфер особистості. Це можуть бути лекції-діалоги, навчальні конференції, навчальні конференції, навчальні дискусії, рольові ігри. Навчальний процес повинен відбуватися в умовах мотивованого включення студента в пізнавальну діяльність, яка стає бажаною, привабливою, що приносить задоволення від участі в ній. Студент повинен

сам оперувати навчальним змістом, і тільки в цьому випадку воно засвоюється усвідомлено і міцно при цьому розвивається інтелект, формується здатність до самонавчання, самоосвіти, самоорганізації, тобто формується пізнавальна активність. Становлення особистості студента в цілому, його професійно важливих якостей визначається ще й характером суспільних процесів, а також особливостями самої маркетингової діяльності, яка в сучасних умовах набуває все більш інноваційну спрямованість, що в свою чергу обумовлює зміну професійних цінностей, інтересів і потреб майбутнього менеджера з маркетингу. Результати теоретичного аналізу дозволяють зробити висновок про те, що навчально-виховний процес в сучасному закладі вищої освіти недостатньо стимулює розвиток пізнавальної активності студентів, а це, в кінцевому рахунку, знижує ефективність і якість вищої маркетингової освіти. Можна припустити, що орієнтація на діагностику психологічних і когнітивних особливостей студентів дозволить реалізувати особистісно орієнтований підхід до підготовки майбутнього фахівця з розвинутою пізнавальною активністю. Підготовка майбутніх менеджерів з маркетингу вимагає створення особливих психолого-педагогічних умов розвитку їх професіонального потенціалу.

Психологічний супровід професійної діяльності – це складний, системний і інтегративний процес, що включає сукупність заходів формуючого, розвиваючого та корекційного характеру. Основним завданням психологічного супроводу є:

- створення психологічних передумов ефективного функціонування фахівців з маркетингу;
- підбір кадрів, їх оцінка;
- навчання;
- адаптація;
- кар'єрне просування;
- розвиток;
- мотивація;
- вирішення конфліктів;
- корекція професійного розвитку та консультування;
- створення психолого-педагогічних умов для забезпечення сприятливого перебігу адаптації студентів-першокурсників;
- формування мотивації до здорового способу життя;
- допомога у формуванні умінь адекватно діяти в стресовій ситуації;
- сприяння гармонізації соціально-психологічного клімату в групі та педагогічному колективі;

– підвищення психологічної компетентності всіх учасників навчально-виховного процесу: майбутніх фахівців, викладачів, кураторів, батьків.

Психологічний супровід здобувачів вищої освіти у закладах вищої освіти – це система заходів направлених на діагностику та профілактику ймовірних соціальних та психологічних ситуацій, надання психологічної допомоги та підтримки. Психологічна підтримка – це особливий простір, створений для самопізнання особистості, розкриття можливостей та ресурсів, допомоги та підтримки в складних життєвих ситуаціях. Головним завданням психологічної підтримки є психологічний супровід освітнього процесу та реалізація низки заходів профілактичного, корекційного та навчально-просвітницького характеру.

Хоча термін «супровід» міцно увійшов в професійне життя практичних психологів як концептуально, так і по відношенню до практичної діяльності, немає ще єдиної думки фахівців у визначенні цього поняття. Ю. Слюсарев поняття «супровід» вживав, як спрямовану психологічну допомогу «на розвиток і саморозвиток самосвідомість особистості», яка запускає механізми саморозвитку і активізує власні ресурси людини. Ряд авторів розглядає супровід як системну інтегративну технологію соціально-психологічної допомоги сім'ї або особистості або соціально-психологічний патронаж. Сутнісною характеристикою психологічного супроводу є створення умов для переходу особистості або сім'ї до самопомоги. Умовно можна сказати, що в процесі психологічного супроводу фахівець створює умови і надає необхідну і достатню, але ні в якому разі не надлишкову, підтримку для переходу від позиції «я не можу» до позиції «я можу сам справлятися зі своїми життєвими труднощами». Методологічний аналіз дозволяє стверджувати, що супровід – це особлива форма здійснення пролонгованої соціальної та психологічної допомоги, спрямованої на пошук прихованих ресурсів розвитку людини, сім'ї або організації і опору на власні можливості. В якості основних характеристик психологічного супроводу виступають його процесуальність, недирективної, заглибленість в реальне повсякденне життя людини, особливі відносини між учасниками цього процесу, що в психоаналізі називається «позитивний перенос» [2].

Психологічний супровід – це цілісний процес вивчення, формування й корекції особистісного розвитку суб'єкта професійної діяльності; психологічний супровід – це система способів і методів, які сприяють самовизначенню суб'єкта діяльності

у процесі формування його орієнтаційного поля особистісного розвитку, за дії у якому він відповідає сам; психологічний супровід трактується як особлива форма допомоги у вирішенні або зменшенні актуальності соціально-психологічних проблем, що перешкоджають самореалізації [3].

Аналіз теоретичних та емпіричних даних з цієї проблеми дає змогу пояснити поняття «психологічний супровід» як комплексний процес, спрямований на забезпечення оптимальної самореалізації в професії, адаптацію в ситуаціях виробничої діяльності, що швидко змінюються. Аналіз також забезпечує зовнішні умови для схвалення оптимальних рішень в умовах життєвого вибору. Тобто сенс психологічного супроводу полягає в тому, щоб навчити майбутнього менеджера з маркетингу вирішувати проблеми самостійно. Важливим положенням цього процесу є активізація саморозвитку майбутнього менеджера з маркетингу, котра виступає необхідною умовою його розвитку як особистості. Відповідно до цього психологічний супровід майбутнього менеджера з маркетингу має бути спрямовано на створення для кожного майбутнього фахівця індивідуального професійного маршруту, в основі якого вирішуються функції:

- повноцінної адаптації;
- сприяння в становленні індивідуального стилю в процесі виробничої діяльності;
- допомоги в переживанні синдрому «професійного вигорання»;
- досягненні професійної майстерності;
- особистісного та професійного розвитку.

Психологічний супровід необхідний майбутньому менеджеру з маркетингу, який відчуває потребу у психологічній підтримці й допомозі на всіх етапах навчання. Основу психологічного супроводу становить єдність чотирьох функцій:

Діагностики суті проблеми, що виникла;
Інформації стосовно природи проблеми та шляхів її вирішення;

Консультації на етапі схвалення рішення та розробки стратегії вирішення проблеми;

Первинної допомоги на етапі реалізації розробленого плану.

Реалізація функцій психологічного супроводу можлива лише за умови використання особистісно-орієнтованих технологій професійно-особистісного розвитку: моніторингу особистісного та професійного розвитку, групової та індивідуальної роботи, тренінгу розвитку особистості менеджера з маркетингу, технології формування психологічної компетентності.

Форми психологічного супроводу майбутнього менеджера з маркетингу:

- індивідуальна психологічна консультація;
- групова психологічна консультація;
- проведення психологічних студій;
- інтерактивні ігри, які передбачають можливість і необхідність міжособистісної взаємодії;
- групова дискусія;
- тренінгова робота та інші.

Результат, на який мають орієнтуватися спеціалісти психологічного супроводу майбутнього менеджера з маркетингу в умовах «емоційного вигорання», – це розвиток у майбутнього менеджера з маркетингу здатності швидко й ефективно адаптуватися до умов життя, що постійно змінюються, виконувати маркетингову діяльність в інноваційному режимі, позитивно сприймати себе й оточуючих. Психологічний супровід майбутнього менеджера з маркетингу в умовах «емоційного вигорання» створює умови для усвідомлення ним своїх позитивних, особистісно значущих якостей, безмежних можливостей, а також відповідальності за власні успіхи.

Реформа вищої школи України здійснюється в складних умовах війни, важливих соціально-економічних змін. Сучасне суспільство потребує таких спеціалістів, які мають не тільки необхідні професійно важливі якості, але й такий особистісний потенціал, який дозволив би успішно працювати в умовах ринкових відносин, постійних інновацій, безперервного удосконалення і ускладнення управлінської діяльності. Удосконалення особистості в студентському віці тісно пов'язане з духовним зростанням, успіхами в навчально-професійній діяльності, налагодженням спілкування з оточуючими, створенням сім'ї та ін. Кожний із цих напрямків особистісного зростання представляє завдання для психологічного супроводу, даного процесу.

Метою психологічного супроводу повинна бути допомога студентам в усвідомленні своїх особистісних якостей, рефлексії, створення умов для розвитку особистості. У дослідженнях В.Т. Лісовського, М.Д. Дворяшиной, О.К. Дусавицького, Л.М. Грановської, В.О. Сластьоніна та інших авторів доведено, що студентство як особлива соціально-психологічна вікова категорія, характеризується інтенсивним психічним і, зокрема, особистісним розвитком, який тісно пов'язаний з формуванням професійних якостей (В.П. Зінченко, Є.О. Клімов, Б.Ф. Ломов, В.О. Моляко, К.К. Платонов, М.С. Пряжніков, В.Д. Шадріков та ін.) [4].

Психологічний супровід професійного становлення майбутнього менеджера з маркетингу – це

динаміка руху разом з особистістю, поруч з нею, своєчасна підказка можливих шляхів розв'язання складних та непередбачуваних проблем, при необхідності допомога і підтримка. Супроводжують професійне становлення батьки, колеги по навчанню, викладачі. Компетентний і продуктивний психологічний супровід здійснює психолог-профконсультант. В кожного із них основне завдання – не нав'язувати студенту, майбутньому менеджеру з маркетингу своєї думки, а допомогти віднайти певні життєві орієнтири. Психологічний супровід професійного становлення особистості майбутнього менеджера з маркетингу передбачає зміцнення його професійного «Я», підтримку ідентичності, саморегуляцію діяльності, та освоєння технологій професійного зростання. Результатом психологічного супроводу є розвиток та саморозвиток майбутнього менеджера з маркетингу, задоволеність навчанням і підвищення особистої та навчальної діяльності.

У процесі психологічного супроводу студентів у професійному становленні здійснюється:

- орієнтація майбутніх фахівців на формування емоційно-ціннісного ставлення та інтересу до професійної діяльності;
- відстеження співвідношення професійних завдань і завдань етапів навчання;
- поступове ускладнення завдань від типових до завдань, виконання яких вимагає нестандартних рішень;
- поетапне збільшення ступеня самостійності студентів під час вирішення завдань;
- варіативність завдань і забезпечення їх вибору з урахуванням рівня готовності та індивідуальних особливостей студентів.

Продуктом освітньої діяльності випускника закладу вищої освіти повинен стати професіонал-фахівець, який здійснює професійну діяльність на високому рівні, свідомо змінює і розвиває себе в трудовому процесі, що вносить індивідуальний творчий внесок у професію, який знайшов індивідуальне призначення, стимулюючий в суспільстві інтерес до результатів своєї професійної діяльності та підвищує престиж своєї професії в суспільстві [5].

Мета системи психологічного супроводу професійної підготовки – формування професійно важливих якостей майбутніх менеджерів з маркетингу та формування стійкої мотивації до майбутньої професійної діяльності.

Зміст психологічного супроводу складають напрямки, методи, форми і умови психологічного супроводу. Напрямки психологічного супроводу

включають: модулі супроводу і стадії становлення професіонала, формування професійно важливих якостей фахівців маркетологів. Модулі супроводу включають в себе: діагностику, проектування, реалізацію, рефлексію (таблиця 1).

Особливостями психологічного супроводу в вищому навчальному закладі є вікові особливості студентів (ще не дорослі, але вже й не діти) породжують широкий спектр проблем, за якими здійснюється супровід – питання, пов'язані з побудовою відносин з оточуючими, питання навчання і особистісного розвитку, а також професійного становлення. Нерідко у студентів створені свої власні сім'ї, а значить, в процесі психологічного супроводу необхідно вміти застосовувати знання в області сімейного консультування. Також потрібно враховувати що більшість студентів проживають у гуртожитку закладу вищої освіти і студенти, спілкуючись в навчальних корпусах, зустрічаються після занять в гуртожитку в тому ж складі, тому побутові конфлікти, дають про себе знати і в навчальному процесі. Для студентів буває досить складно іноді розмежувати ці дві сфери спілкування.

Система психологічного супроводу майбутнього менеджера з маркетингу в процесі професійного навчання повинна охоплювати тривалий період його життя. Безумовно, сценарії особистісного становлення майбутнього менеджера з маркетингу індивідуальні. Велика варіативність траєкторій, сценаріїв особистісного життя студента ускладнює його повноцінний супровід. Слід також мати на увазі поки що низький рівень соціальної захищеності молоді та значне соціальне розчарування особистості, які неминуче породжують чисельні проблеми психологічного супроводу. Хто ж повинен здійснювати психолого-педагогічний супровід майбутнього фахівця у процесі його професійного становлення? Людей, які б супроводжували життя молоді людини упродовж її професійної підготовки, повинно бути досить багато. Це, у першу чергу, батьки та родина, педагогічні працівники навчального закладу, практичні психологи, соціальні працівники, однолітки та всі ті, кого вважають «найближчим соціальним оточенням студента». Хоча, по-справжньому, кваліфікований і продуктивний психологічний супровід

Таблиця 1

Зміст психологічного супроводу

Зміст психологічного супроводу	Методи психологічного супроводу	Тренінг; Психобіографія; Проектна гра; Науково-дослідницький клуб.		
	Форми психологічного супроводу	Організаційна; Ігрова; Науково-дослідницька.		
	Умови психологічного супроводу	Системність; Цілеспрямованість психологічної підтримки; Особистісне орієнтування на розвиток особистості; Спрямованість психологічної підтримки та персоналізації студентів.		
	Напрямки психологічного супроводу	Модулі супроводу	Діагностика; Проектування; Реалізація; Рефлексія.	
		Стадії становлення професіонала	Формування професійних намірів особистості та вступ до ЗВО; Вивчення, та засвоєння професійних знань, умінь і навичок; Професійна адаптація особистості; Реалізація майбутнього фахівця у професії.	
		Формування професійно важливих якостей фахівців	Креативність; Творчі здібності; Планування складних технологічних процесів; Здатність до самостійного прийняття рішень; Комунікативні здібності; Здатність до спільної праці і співпраці та інше.	

можуть здійснювати лише спеціально підготовлені фахівці: практичний психолог, соціальний працівник, керівник групи тощо. Саме про такий супровід особистості у процесі її професійної підготовки і йде мова. Таким чином, під системою психологічного супроводу особистості у процесі її професійної підготовки маємо на увазі процесуальну цілісність активно діючого співробітництва практичного психолога, соціального працівника та педагогічних працівників закладу освіти з особистістю студента. Під час такої співпраці широко використовуються науково психологічні підходи та комплексний арсенал психолого-педагогічних методик (просвітницької, профілактичної, діагностичної, консультативної, розвиваючої, реабілітаційної, коригуючої та інших видів діяльності), які здатні позитивно впливати на особистісний і фаховий рівень розвитку майбутнього фахівця.

Головними умовами ефективності психологічного супроводу є: системність і цілеспрямованість психологічної підтримки, полісуб'єктність та особистісне орієнтування на формування ситуації розвитку особистості, спрямованість психологічної підтримки на персоналізацію студентів [6].

Висновки. Отже, одним із головних завдань психологічного супроводу особистості у процесі професійної підготовки є не тільки надання їй сучасної допомоги та підтримки, але й навчання самостійному та відповідальному подоланню труднощів в своєму особистісно професійному становленні. Необхідність вирішення цього завдання обумовлена, перш за все: війною в Україні, соціально-економічною нестабільністю держави; індивідуальними психофізіологічними особливостями студентів; чисельними змінами в приватному житті кожної людини; випадковими обставинами та ірраціональними тенденціями життєдіяльності.

Список літератури:

1. Добренко І. А. Психологічний супровід професійного становлення студентів. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. № 6.
2. Дослідження – 68% людей в Україні працюють не за спеціальністю. URL: <https://www.education.ua/blog/8660/> (дата звернення 15.10.2023).
3. Що таке психологічний супровід. URL: <https://pyrogiv.kiev.ua/shho-take-psychologichnij-suprovid/> (дата звернення 15.10.2023).
4. Воляннюк Н. Ю. Психологія професійного становлення тренера: монографія. Луцьк, 2006. 444 с.
5. Массанов А. В. Психологічний супровід удосконалення особистості майбутніх фахівців. Україна, м. Одеса.
6. Психологічний супровід становлення особистості у сфері освіти. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/konferentsii-2016-2017-n-r/vseukrainska-naukovo-praktychna-internet-konferentsiia-psykholohichni-umovy-stanovlennia-osobystosti-u-suchasnomu-suspilstvi/prohrama/6206-psykholohichnyy-suprovid-stanovlennya-osobystosti-u-sferi-osvity> (дата звернення 15.10.2023).
7. Бусел В. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ : Перун, 2005.
8. Піддячий М. Підготовка старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання. Київ : Педагогічна думка, 2008. 288 с.
9. Єгорова Є., Ігнатівич О., Кобченко В., Литвинова Н., Марченко І., Мерзлякова О., Синявський В., Татаурова-Осика Г., Шевенко А. Професійна орієнтація: підручник для студентів. за ред. Ігнатівич О. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.
10. Степанов О. Психологічна енциклопедія. Київ : «Академвидав», 2006. 424 с.
11. Оліховська Л. Теоретичні основи професійного самовизначення: психологічний аспект. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. Випуск 2 (39). С. 161–164.
12. Хом'юк І., Петрук В., Хом'юк В. Фактори впливу на професійне самовизначення особистості в умовах ринкової економіки. *Педагогіка безпеки*. № 1. 2017. С. 6–11.

Rayevska Ya.M., Herasymchuk A.V. THE SYSTEM OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT FOR THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF FUTURE MARKETING MANAGERS

The article is dedicated to the issue of psychological support for the professional development of future marketing managers. Indeed, during professional training at a higher education institution, a student's attitude toward the process of mastering a profession can change significantly. Specifically, confidence in the correctness of their career choice often decreases, which is a consequence of one of the psychological crises that are characteristic of a certain stage of personal and professional development. The article delves into the current psychological issues, the solutions to which contribute to ensuring the effectiveness of marketing education. The article discusses the primary strategies for organizing psychological support for the professional development of future marketing managers. The article explores the main strategies for

organizing psychological support for the professional development of future marketing managers. The article analyzes the directions, methods, and technologies of psychological work at various stages of professional development. The analysis of the main strategies of psychological support for the professional development of future marketing managers, their professional self-determination, directions, methods, and technologies of psychological work at various stages of professional development allows for a focus on the stage of professional training, refining professional choices, and shaping professional perspectives. It has been determined that the distinctive features of psychological support for the professional development of future marketing managers in educational institutions involve transforming the diagnostic process into a process of correction, development, and the formation of sustainable skills. It has been established that for the successful resolution of the tasks of psychological support for the professional development of future marketing managers, there is a need for providing a feedback loop that promotes conscious professional self-determination. The psychological support for the professional development of future marketing managers should serve one purpose – to activate the student, instill in them a desire for professional growth, considering the knowledge they've gained about themselves, their abilities, and the prospects for their development. In summary, the system of psychological support for the professional development of future marketing managers, which is designed to facilitate informed professional choices while taking into account individual psychological characteristics, holds significant importance both for the student today and for society as a whole in the future.

Key words: *psychological support, psychological factors, professional development, profession, professional choice.*